

WAARNEMING VAN EEN ROTSKRUIPER *TICHODROMA MURARIA* IN DE WESTLANDSE DUINEN, EEN NIEUWE SOORT VOOR NEDERLAND

Record of a Wallcreeper *Tichodroma muraria* new for the Netherlands

DICK J. G. BRAND en NORMAN D. VAN SWELM

Op 5 september 1972 om ca. 07.30 namen wij in de Westlandse duinen, gemeente 's-Gravenhage, een vogel waar, die spoedig gedetermineerd kon worden als Rotskruiper *Tichodroma muraria*. Deze soort werd nog niet eerder in Nederland waargenomen.

De vogel, die luid roepend in noordelijke richting vloog, kwam loodrecht over ons heen. Hij was klein maar maakte een forse indruk door de relatief grote, breed uitlopende, gevingerde vleugels. Voorts werden waargenomen een dunne gekromde snavel, een korte vierkante staart en een zeer donkere tot zwarte onderzijde. Nadat hij over ons heen gevlogen was zagen we lichte vlekken op de slagpennen en rood op de bovenzijde van de vleugels. De vlucht was als van een Hop *Upupa epops*, maar in een rechte lijn en vlinderachtig. Het geluid was een helder, fluitend 'titu-didulio', op enige afstand gelijkend op de roep van de Boomleeuwerik *Lullula arborea*.

Het weer ten tijde van de waarneming: onbewolkt, temperatuur 18°C, wind NO kracht 2. De wind was in de weken voor de waarneming overwegend oostelijk.

De Rotskruiper is broedvogel van het hooggebergte, meestal tussen 1000 en 2500 meter met een uitschieter tot 2700 meter in de Alpen. In de Himalaya niet beneden 3300 meter. Het verspreidingsgebied loopt van de Pyreneeën via de Alpen en de Karpaten tot Klein-Azië en de Himalaya.

De Rotskruiper werd door Löhrl (1970) beschouwd als de enige Europese, van insecten levende, zangvogel die volledig standvogel is. Ondanks de vele waarnemingen buiten het broedgebied die de laatste vijftientig jaar zijn gedaan. In Europa waren dat tot nog toe vijf meldingen in Groot-Brittannië (1901, 1920, 1938, 1948 en 1969-70), drie in West-Duitsland (1950, 1961, 1963), een in België (1954) en verscheidene op Gibraltar. Op Cyprus staat de soort zelfs bekend als schaarse wintergast (Elias 1970), met elf winterwaarnemingen gedurende de periode 1962-70. Broeden op Cyprus is onwaarschijnlijk; er zijn geen zomerwaarnemingen.

Buiten Europa zien we hetzelfde beeld. Smith (1972) constateerde de soort in het Atlasgebergte, Noord-Afrika, waar broeden evenmin is vastgesteld. Alexander (1971) meldt, dat ook in de laagvlaktes van India 's winters regelmatig Rotskruipers gezien worden (Amritsar en New-Delhi). Hij geeft als minimale afstand tot het broedgebied 150 km op (Himalaya). Gezien het feit echter, dat de Rotskruiper in de Himalaya niet beneden 3300 meter broedt, neemt hij aan dat de afstand veel groter is. Mountfort (1971) zegt,

dat in de winter in Pakistan geregeld Rotskruipers zijn gezien in de heuvels ten oosten van Lahore en op de hellingen van de Salt Range bij Kalabagh (max. hoogte 1500 m). Hier moeten de vogels bijna 500 km getrokken hebben over merendeels laag gelegen gebieden.

Deze literatuurgegevens betreffende overwinterende vogels ver van het broedgebied en onze waarneming doen twijfel rijzen aan het strikte standvogelkarakter van deze soort. Het lijkt dan ook niet gewaagd te stellen, dat de Rotskruiper vermoedelijk deels standvogel deels trekvogel is.

C.N.A.: bevestigde waarneming.

SUMMARY

A Wallcreeper *Tichodroma muraria* was seen and heard in the Westland Dunes, just south of The Hague in the province of Zuid-Holland on the 5th September 1972. The bird flew in northern direction. From this record and the various other records in and outside Europe far from the nearest breeding areas it may be concluded that the Wallcreeper is probably partly a resident and partly a migrant and not as Löhrl (1970) stated purely a resident. This is the first record for The Netherlands.

LITERATUUR

- Alexander, H. G. 1971. Do some Wallcreepers migrate? Brit. Birds 64: 236—237.
Blathwayt, F. L. 1949. Wallcreeper in Jersey. British Birds 42: 386.
Commissie van de Belgische Avifauna. 1970. Avifauna van België, lijst van de in België waargenomen vogelsoorten en hun geografische vormen.
Elias, David. 1970. Wallcreeper in Cyprus. British Birds 63: 393—394.
Löhrl, H. 1970. Studies of less familiar Birds. 158. Wallcreeper. British Birds 63: 163—168.
Mountfort, Guy. 1971. Do some Wallcreepers migrate? British Birds 64: 378.
Niethammer, G., H. Kramer und H. E. Wolters. 1964. Die Vögel Deutschlands. Frankfurt am Main.
Smith, K. D. 1972. Do some Wallcreepers migrate? British Birds 65: 36.
Swelm van, Norman D. 1973. Record of a migrating Wallcreeper in the Netherlands. British Birds 66: 281—282.
Voous, K. H. 1960. Atlas van de Europese Vogels.

Adres: Soestdijksekade 729, Den Haag. Publikatie Vogelpopulatie-Onderzoek Ockenrode.